

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie: „Spółdzielnie a rozwój sektora rolno-spożywczego” (opinia z inicjatywy własnej)

(2012/C 299/09)

Sprawozdawca: **Carlos TRIAS PINTÓ**

Na sesji plenarnej w dniu 19 stycznia 2012 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny postanowił, zgodnie z art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego, sporządzić opinię z inicjatywy własnej w sprawie:

„Spółdzielnie a rozwój sektora rolno-spożywczego”

(opinia z inicjatywy własnej).

Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 26 czerwca 2012 r.

Na 482. sesji plenarnej w dniach 11–12 lipca 2012 r. (posiedzenie z 11 lipca) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 144 do 2 – 4 osoby wstrzymały się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 W dążeniu do bardziej trwałego modelu gospodarczego ruch spółdzielczy jawi się jako konkurencyjna i wydajna alternatywa, która proponuje rozwiązania dla braku równowagi łańcucha wartości sektora rolno-spożywczego, wspiera zatrudnienie i lokalne łańcuchy żywieniowe oraz bezpieczeństwo żywnościowe, uczestnictwo i odpowiedzialność społeczną.

1.2 Należy przeprowadzić reformy strukturalne na aktualnych rynkach produktów rolno-spożywczych, zgodnie z wyzwaniami opisanymi w strategii „Europa 2020” i innych inicjatywach wspólnotowych. Konwencjonalne obiegi handlowe nie oferują odpowiedniej przejrzystości w kwestii ustalania cen, co wpływa na brak równowagi w możliwościach negocjacyjnych poszczególnych podmiotów oraz szkodzi producentom i konsumentom (jako pierwszemu i ostatniemu ogniwu łańcucha). Powstają także niepotrzebne szkody w środowisku naturalnym, związane z niewydajną z energetycznego punktu widzenia dystrybucją, jak ma to miejsce w przypadku przechowywania w chłodni świeżej żywności poza sezonem i jej transportu na rynki położone bardzo daleko od miejsca produkcji.

1.3 Należy opracować przebudowę rynku, by nadać mu charakter kolisty, tak by ułatwić skrócenie obiegu handlowego oraz poprawić połączenie w sieć podaży i popytu. Sieć taką należy propagować od najkrótszych ogniw, w kontekście innowacji i zaawansowanej technologii.

1.4 Poprzez właściwe im zasady i wartości, spółdzielnie przyczyniają się do równych i pełnych synergii stosunków handlowych, które pomagają przywrócić równowagę łańcucha wartości sektora rolno-spożywczego, dbając o wspólne interesy, optymalizując wspólne wartości i konsolidując zrównoważony charakter produkcji i konsumpcji.

1.5 Dlatego EKES zwraca się do instytucji europejskich o stworzenie odpowiednich warunków dla propagowania modelu spółdzielczego poprzez przyjęcie wspólnotowych strategii, które uwzględniałyby odpowiednie środki w obszarze prawnym, gospodarczym, podatkowym, technicznym i innych i które gwarantowałyby w ten sposób harmonijny rozwój tego modelu.

2. Wprowadzenie

2.1 Model spółdzielczy zachęca do poprawy ekosystemu przedsiębiorczości w Unii Europejskiej, zwłaszcza demokracji gospodarczej, oraz przyczynia się do niezbędnej zmiany modelu produkcji.

2.2 Rok 2012 został ogłoszony przez ONZ Międzynarodowym Rokiem Spółdzielczości. To idealna okazja do refleksji nad rolą spółdzielni w opracowywaniu nowej siły napędowej zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, która sprawiłaby, że z obecnego kryzysu wyłoniłaby się wysoce konkurencyjna społeczna gospodarka rynkowa⁽¹⁾.

2.3 Codziennosc sektora spółdzielczego w UE ma różne oblicza. Działalność gospodarcza niektórych spółdzielni nie różni się od działalności ich konkurencji; inne spółdzielnie łączą działalność gospodarczą z postawą „polityczną” na rzecz konsumenta, środowiska naturalnego itp., którą włączają do swoich strategii informacyjnych lub handlowych. Należy także odróżnić spółdzielnie działające na początku łańcucha wartości (produkcja) i na jego końcu (konsumpcja), często ze sobą nieskoordynowane.

2.4 Strukturalna reforma rynków, ułatwiająca osiągnięcie trwałego modelu produkcji i konsumpcji, wymaga przywrócenia równowagi w łańcuchu wartości sektora rolno-spożywczego⁽²⁾. Stowarzyszenia rolne, a zwłaszcza spółdzielnie, powinny mieć funkcję regulującą i integrującą, umożliwiającą wprowadzenie wymaganych dostosowań i zmian, przeprowadzanych w kontekście dialogu i interakcji różnych sektorów.

2.5 Takie podejście przyczynia się do rozwijania wyrażonego już przez EKES stanowiska i ma na celu stawienie czoła przyszłym wyzwaniom polityki wspólnotowej w kontekście strategii

⁽¹⁾ Komunikat Komisji „Akt o jednolitym rynku”, COM(2011) 206 final.

⁽²⁾ Komunikat Komisji dotyczący planu działania na rzecz zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej, COM(2008) 397 final.

„Europa 2020”, nowej wspólnej polityki rolnej, planu działań na rzecz konsumpcji, zrównoważonej produkcji i przemysłu oraz Aktu o jednolitym rynku.

2.6 Dlatego należy podkreślić, że podstawą niniejszej inicjatywy jest zasada inteligentnego i zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, opierającego się na wiedzy, gospodarce niskoemisyjnej⁽³⁾, zdolności do zatrudnienia oraz spójności społecznej i terytorialnej.

2.7 Wniosek ten wspiera także inne aspekty przekrojowe bardzo ważne dla wspólnotowych obszarów polityki, takie jak m.in. kwestie związane z niezależnością i bezpieczeństwem żywnościowym, równowagą terytorialną i zachowaniem lokalnych łańcuchów żywnościowych⁽⁴⁾, przedsiębiorczością społeczną, ochroną praw i interesów konsumentów oraz bezpośrednim uczestnictwem zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w obszarze rolno-spożywczym⁽⁵⁾.

3. Uwagi EKES-u

3.1 Aktualna sytuacja na rynku

3.1.1 Działanie rynku powinno gwarantować oferowanie takich produktów i takiej jakości, jakich życzą sobie konsumenci. Dlatego informacje pochodzące od konsumentów w sposób niezakłócony muszą dotrzeć do producenta poprzez cały łańcuch wartości. Niestety, obecny rynek charakteryzuje się głównie linearnością, uniemożliwiającą przekazanie pozytywnych informacji zwrotnych, a także stopniem złożoności zniekształcającym jego zadania ze szkodą dla rzeczywistej misji rynku, którą jest zaopatrywanie ludności w produkty w sposób jak najbardziej satysfakcjonujący.

3.1.2 Konsumenci coraz częściej pragną produktów bezpiecznych, zrównoważonych, wyprodukowanych w sposób innowacyjny, odpowiedzialny i z poszanowaniem środowiska naturalnego, a także w odpowiednich warunkach pracy i dobrostanu zwierząt. Nie należy przy tym zapominać o produktach tańszych, ponieważ determinującym czynnikiem przy zakupie jest nadal cena. W łańcuchu wartości sektora rolno-spożywczego niestety nie przekazuje się ważnych informacji pomiędzy różnymi ogniwami (produkcją podstawową, wytwarzaniem, składowaniem, dystrybucją i sprzedażą).

3.1.3 Obiegi handlowe oddaliły dostawców od konsumentów i utrudniły przejrzystość przeprowadzanych w nich działań. Dlatego koszty produkcji są zaniżone, a ceny płacone producentom często nie przekraczają minimalnego progu umożliwiającego przetrwanie ich przedsiębiorstw.

3.1.4 Jednocześnie słaby potencjał negocjacyjny i uzależnienie podmiotów, które muszą akceptować ceny niesprawiedliwe dla prowadzonej przez siebie działalności, zwiększają brak

równowagi całego łańcucha rolno-spożywczego⁽⁶⁾ i utrwalają nieprawidłową sytuację na rynku.

3.1.5 W konsekwencji z analizy obecnej sytuacji na rynku – badania niezbędnego, jeżeli pragnie się przeprowadzić reformę – wynika, że podaż jest urywkowa, dystrybucja skoncentrowana, a popyt niespójny. Rozwój spekulacji jest logicznym następstwem takiej sytuacji.

3.1.6 Nie należy zapominać, że na etap dystrybucji składa się także wpływ wywierany na środowisko naturalne i społeczeństwo związany z dalekobieżnym transportem, długim przechowywaniem w chłodni, delokalizacją przedsiębiorstw itp.

3.2 W kierunku bardziej spółdzielczego rynku: podejście oparte na nowych i zrównoważonych metodach produkcji i konsumpcji

Tożsamość spółdzielczą wzmacniają wartości demokracji, równości, sprawiedliwości, solidarności, przejrzystości i odpowiedzialności społecznej. Międzynarodowy Związek Spółdzielczy określił siedem zasad, którymi powinny kierować się spółdzielnie: „dobrowolne i otwarte członkostwo, demokratyczna kontrola członkowska, finansowe uczestnictwo członków, autonomia i niezależność, kształcenie, szkolenie i informacja, współpraca między spółdzielniami oraz troska o społeczność lokalną”⁽⁷⁾.

Rynek spółdzielczy w sektorze rolno-spożywczym opiera się na ruchu spółdzielczym w dziedzinie podaży produktów rolno-spożywczych i popytu na nie, a także na stosunkach wzajemności lub obopólnej korzyści, w poszukiwaniu sprawiedliwszego i wydajniejszego łańcucha wartości z punktu widzenia gospodarki, społeczeństwa i środowiska naturalnego. Celem jest więc stworzenie takiego rynku, na którym skorzystają wszystkie strony, poprzez maksymalne tworzenie wartości dzielonych dzięki długoterminowym przymierzom i zobowiązaniom pomiędzy najważniejszymi podmiotami (producentami i konsumentami), w kontekście sprawiedliwych warunków uczciwej konkurencji. Zgodnie z założeniami niniejszego dokumentu, wyodrębnić można następujące kluczowe elementy reformy rynkowej:

3.2.1 **Odwroćcie „piramidy produkcyjnej”** za pomocą podejścia opartego na spółdzielczości transnarodowej, której masa krytyczna gwarantowałaby jej niezbędną skalę i zakres. Począwszy od producenta indywidualnego lub przedsiębiorstw rodzinnych, należy propagować stowarzyszenia lub spółdzielczość na najniższym poziomie, jako elementy dynamizujące gospodarkę wiejską, włączając ją w większe struktury – sieci regionalne i bieguny konkurencyjności – pozwalające rolnikom włączyć się w odcinki obiegu handlowego przedstawiające większą wartość. Taka organizacja spółdzielcza pozwoli na maksymalizację zysku i zaspokojenie zróżnicowanego popytu, a także skróci obieg handlowy pomiędzy producentami a konsumentami⁽⁸⁾. Także integracja spółdzielcza⁽⁹⁾ zapewnia lepszą identyfikowalność w trakcie całego procesu, zarówno z punktu widzenia jakości, jak i ustalania cen, dzięki czemu można wydajniej i skuteczniej korzystać z zasobów.

⁽³⁾ Opinia EKES-u w sprawie planu działania na rzecz gospodarki niskoemisyjnej do 2050 r., Dz.U. C 376 z 22.12.2011, s. 110–116.

⁽⁴⁾ Organizacja Narodów Zjednoczonych, Zgromadzenie Ogólne, „Raport specjalnego sprawozdawcy ds. prawa do żywności”, Olivier de Schutter (A/HRC/19/59, 26 grudnia 2011 r.).

⁽⁵⁾ Wnioski przewodniczącego Nilssona po konferencji „Żywność dla wszystkich – w kierunku globalnego porozumienia”.

⁽⁶⁾ Opinia EKES-u w sprawie poprawy funkcjonowania łańcucha dostaw żywności w Europie, Dz.U. C 48 z 15.2.2011, s. 145.

⁽⁷⁾ Opinia EKES-u w sprawie: „Spółdzielnie a restrukturyzacja”, Dz.U. C 191 z 29.6.2012, s. 24–30.

⁽⁸⁾ Komunikat Komisji: „Zintegrowana polityka produktowa”, COM(2003) 302 final.

⁽⁹⁾ Można wspomnieć w tym kontekście o niedawno powstałej **spółdzielni zintegrowanej** lub o **wspólnym przedsiębiorstwie spółdzielczym** – przedsiębiorstwie produkcyjnym lub świadczącym usługi mające zaspokoić wspólne potrzeby danego obszaru poprzez wspólne działania zainteresowanych podmiotów.

3.2.2 Spółdzielczość – korzyści dla społeczeństwa. Zyski wytworzone przez sieć spółdzielni powracają do nich samych, zwiększając ich szanse na poprawę władzy rynkowej, na rzecz większej zdolności do zatrudnienia i bardziej uniwersalnego dostępu do podstawowych zasobów. Poprawiają także warunki producentów i konsumentów i ułatwiają powstawanie synergii w ramach nowych stosunków handlowych.

3.2.3 Koncentracja popytu ⁽¹⁰⁾. Spółdzielnie konsumentów i propagowanie sieci konsumenckich koncentrujących zapotrzebowanie obywateli mają za zadanie ułatwić dostęp do produktów lepszej jakości i o bardziej korzystnej cenie. Bezpośredni kontakt z producentami powstaje od poziomu pobliskich rynków lokalnych i ewoluuje aż do wirtualnych transakcji handlowych w internecie. Takie ujęcie tej kwestii jest zgodne z celami ogłoszonymi przez najważniejsze organizacje rolnicze i spółdzielnie sektora rolno-spożywczego Unii Europejskiej: „Jeśli chodzi o sprzedaż bezpośrednią produktów konsumentom końcowym (np. sprzedaż bezpośrednia w gospodarstwie, spółdzielnie rolnicze, lokalne targi, wspólne platformy bądź przedsiębiorstwa kontrolowane przez producentów), celem jest zachęcanie do inicjatyw rolniczych i ich wspieranie” ⁽¹¹⁾.

3.2.4 Kolisty model rynku ⁽¹²⁾ – skracanie obiegu handlowego. By zrównoważyć zbyt duże znaczenie podmiotów niewnoszących wartości dodanej dla łańcucha handlowego produktów rolno-spożywczych, należy propagować takie obiegi handlowe, które jak najbardziej zbliżają produkcję (producentów na najniższym poziomie) do konsumpcji (konsumentów ostatecznych) ⁽¹³⁾. Ułatwiłoby to powstawanie „pętli rynkowych”, umożliwiających odpowiednie dopasowanie środków i kosztów do potrzeb ludności i zasobów produkcyjnych, unikając w ten sposób nadwyżek lub braków, które mogą także wywołać sztuczne wahania cen. Działanie łańcucha zaopatrzenia w żywność byłoby dzięki temu sprawiedliwsze, przejrzystsze i bardziej zrównoważone, i przyczyniłoby się do wyeliminowania nadużyć i nieuczciwych działań zagrażających uczciwej konkurencji.

3.2.5 Nowe technologie ⁽¹⁴⁾. Innowacje technologiczne to kamień węgielny, na którym opiera się rozwój bardziej konkurencyjnego rynku, zarówno z punktu widzenia innowacyjnego rozwoju technik produkcyjnych w sektorze rolno-spożywczym, jak i w projektach logistycznych niezbędnych do optymalizacji wydajności procesów komunikacyjnych we wdrażaniu inteligentnych sieci produkcji, dystrybucji i konsumpcji (takich jak organizacje w dużym stopniu zarządzane samorządnie, zdolne do elastycznego rozwoju i nabywania umiejętności podejmowania działań prowadzących do realizacji celów). Wykorzystanie ich zdolności do „wirusowego” rozprzestrzeniania się, interoperacyjności i wzajemnego połączenia w otoczeniu cyfrowym

pozwoły zastąpić pośredników, których rola jest często nieokreślona. Dlatego nowe technologie powinny być narzędziami, umożliwiającymi zorganizowanie procesu prowadzącego do większej skuteczności zbiorowej, wprowadzając jednocześnie innowacje do łańcuchów żywności i wykorzystując ich zdolność do zmian.

3.3 Jak zwiększyć udział spółdzielni w rynku?

Globalna transformacja w kierunku odpowiedzialnej i zrównoważonej produkcji i konsumpcji postrzegana jest jako pole do działania wielu podmiotów, na którym każda grupa interesu może wzajemnie wpływać na działalność spółdzielczą („społeczna współodpowiedzialność spółdzielcza”). W propagowaniu spółdzielczych i międzyspółdzielczych modeli konsumpcji i produkcji należy uwzględnić kwestię strategiczną: zapewnienie instrumentów i mechanizmów instytucjonalnych, które umożliwiłyby tym modelom konkurowanie z tradycyjnym łańcuchem wartości. Niektóre aspekty mogą być przydatne w podejmowaniu decyzji w tej sprawie; można wymienić m.in. następujące kwestie:

3.3.1 Przyjęcie środków w ramach polityk wspólnotowych. Należy propagować – poprzez reformę ram prawnych i odpowiednią politykę zachęt – środki wspierania spółdzielni za pomocą agencji rozwoju, kredytów finansowych itp., środki integracji i internacjonalizacji spółdzielczej, środki spójności i innowacji społecznej oraz środki wzmacniające partnerstwa między instytucjami publicznymi oraz małymi i średnimi przedsiębiorstwami, spółdzielniami, stowarzyszeniami konsumentów i innymi ugrupowaniami.

3.3.2 Spółdzielcze zamówienia publiczne ⁽¹⁵⁾. Postępy dokonane w ostatnich latach w sferze ekologicznych zamówień publicznych oraz niedawne przyjęcie kryteriów etycznych w procedurach dotyczących zamówień dla administracji publicznej, miały ważny wpływ na społeczno-gospodarcze aspekty działań na rzecz zrównoważonego rozwoju i współpracy. Wzorcowy charakter zamówień publicznych, a także ich duża siła nabywcza sprawia, że są one niewątpliwie niezbędnym instrumentem propagowania wyznaczonych celów. Stymulowanie przepływów rynkowych między organami administracji publicznej i sieciami spółdzielczymi może mieć decydujące znaczenie dla nowego modelu zrównoważonej produkcji i konsumpcji.

3.3.3 Znaki jakości ⁽¹⁶⁾. Znaki jakości to pośrednie instrumenty wspierające, które potwierdzają pochodzenie, cechy i właściwości produktów wprowadzonych na rynek, podkreślając wartość dodaną aspektu społecznego, która towarzyszy produkcji spółdzielczej („znak spółdzielczy”). Taki wizerunek marki zapewnia rozpoznawalność i pozwala stowarzyszeniom rolniczym przejść z orientacji produkcyjnej na orientację rynkową.

3.3.4 Przejrzystość i informowanie konsumentów ⁽¹⁷⁾. W powiązaniu z kampaniami zwiększającymi świadomość obywateli na temat podejmowania decyzji zakupowych w ramach rynku spółdzielczego, przejrzystość, szczególnie w zakresie jakości i identyfikowalności, jest czynnikiem

⁽¹⁰⁾ Komunikat Komisji: „WPR do 2020 r.: sprostac wyzwaniom przyszłości związanym z żywnością, zasobami naturalnymi oraz aspektami terytorialnymi”, COM(2010) 672 final.

⁽¹¹⁾ Wspólna polityka rolna po 2013 r. Reakcja rolników i spółdzielni rolniczych UE na propozycje legislacyjne Komisji (COPA-COGECA, 2012).

⁽¹²⁾ Salcedo Aznal, Alexandro *¿Sociedad de consumo o redes de consumidores? Esbozo para un análisis social del consumidor actual* (2008). [„Społeczeństwo konsumpcyjne czy sieci konsumenckie? Wstęp do analizy społecznej współczesnego konsumenta”].

⁽¹³⁾ Komunikat Komisji dotyczący planu działania na rzecz zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej, COM(2008) 397 final.

⁽¹⁴⁾ Opinia EKES-u w sprawie: „Wspólnotowy model rolnictwa: jakość produkcji i informowanie konsumentów jako czynniki konkurencyjności”, Dz.U. C 18 z 19.1.2011, s. 5.

⁽¹⁵⁾ Komunikat Komisji „Odnowiona strategia UE na lata 2011–2014 dotycząca społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw”, COM(2011) 681 final.

⁽¹⁶⁾ Komunikat Komisji „WPR do 2020 r.: sprostac wyzwaniom przyszłości związanym z żywnością, zasobami naturalnymi oraz aspektami terytorialnymi”, COM(2010) 672 final.

⁽¹⁷⁾ Komunikat Komisji „Plan działania na rzecz zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej”, COM(2008) 397 final.

równowagi w łańcuchu wartości, który prowadzi do większej symetrii informacyjnej oraz skoordynowanych działań w dziedzinie produkcji i konsumpcji, koniecznych dla skuteczności modelu opartego na zrównoważonym rozwoju, łącząc w czasie i przestrzeni popyt i podaż w ramach integracji odpowiednich procesów wprowadzania do obrotu. Należy także nadać priorytetowy charakter na ugrupowaniom konsumentów, a także kanałom prowadzącym do odpowiedniej koncentracji popytu końcowego na produkty rolno-spożywcze.

3.3.5 Edukacja i szkolenia na rzecz przedsiębiorczości społecznej i spółdzielczości ⁽¹⁸⁾. Choć jest to instrument wyraźnie proaktywny, którego skutki nie są natychmiastowe, ma on jednak zasadnicze znaczenie dla konsolidacji zmian powstałych na rynku. Znajomość i przyswajanie zasad spółdzielczości w ośrodkach edukacyjnych nie tylko wcześniej kształtuje postawy sprzyjające modelowi spółdzielczemu i współpracy jako źródłu zaufania; praktyka ta może rozszerzyć się na rodziców, zachęcając ich do przyjęcia wzorców konsumpcji zgodnych z proponowanymi działaniami. W tym kontekście szczególnie ważne jest wspieranie ducha przedsiębiorczości wśród młodzieży, aby zachęcać i motywować do wdrażania i konsolidacji spółdzielni, czy to w fazie produkcji, wprowadzania do obrotu czy konsumpcji. Do tego wszystkiego przyczyni się też niewątpliwie wiedza, wymiana i rozpowszechnianie dobrych praktyk spółdzielczych.

3.3.6 Zróżnicowane obciążenia podatkowe ⁽¹⁹⁾. Konieczny jest sprawiedliwszy system podatkowy, pozwalający na przekierowanie konsumpcji na skuteczne wykorzystanie zasobów ⁽²⁰⁾, aby w większym stopniu uwzględnić właściwości każdego produktu pod względem społeczno-gospodarczym oraz społeczną wartość dodaną opartą na formule spółdzielczej. W określonych ramach podatkowych zachęty fiskalne i rekompensaty to niektóre z bardziej bezpośrednich instrumentów o największym potencjale w zakresie uzyskania przewidywanych dochodów. Jak wskazuje wcześniejsze doświadczenie w różnych państwach członkowskich, przyjęcie zróżnicowanych obciążeń podatkowych promuje autonomię i niezależność finansową, lecz jednocześnie, podobnie jak niektóre z wcześniej zaproponowanych inicjatyw, wymaga uprzedniej analizy oddziaływania.

3.3.7 Zastosowanie technologii. Postęp technologiczny i powszechny dostęp do jego owoców to najlepsza droga do osiągnięcia wyznaczonych celów. W tym kontekście należy

podkreślić następujące inicjatywy: badania i innowacje w produkcji rolno-spożywczej, tworzenie nowych przestrzeni i kanałów wprowadzania do obrotu i coraz bardziej rozpowszechnione potwierdzanie jakości poprzez przyznawanie dodatkowych punktów za wartość odżywczą, gwarancje dostaw i inne korzyści społeczne oraz odejmowanie punktów m.in. za negatywne skutki społeczne i ekologiczne, aby uwzględnić kryteria takie jak zdrowie i bezpieczeństwo żywności, ślad ekologiczny czy społeczny, a także zapewnić uznanie stosunku ceny do kosztów produkcji i dystrybucji przez konsumentów. Wdrożenie tego instrumentu certyfikacji wymagałoby elementów takich jak inteligentna telefonia, specjalne aplikacje informatyczne i sieci społecznościowe.

3.4 Korzyści konkurencyjne na rynku spółdzielczym

Poza oczywistymi korzyściami, jakie wnosi model oparty na zrównoważonym rozwoju i współpracy społeczno-gospodarczej, rynek spółdzielczy zapewnia też szereg korzyści konkurencyjnych mających wpływ na dziedziny o bardzo dużym znaczeniu dla następujących obszarów polityki wspólnotowej:

3.4.1 Gospodarka: stabilny i bezpieczny dostęp do rynku dla produktów rolnych, zrównoważone finansowanie, społecznie odpowiedzialne inwestycje, ożywienie rynku, ochrona konkurencji, ochrona praw i interesów konsumentów itp.

3.4.2 Społeczeństwo: planowanie przestrzenne, rozwój obszarów wiejskich i włączenie społeczne, dziedzictwo kulturowe oraz tożsamość lokalna i regionalna, niezależność i bezpieczeństwo żywnościowe, uniknięcie nadprodukcji i dostęp do żywności, identyfikowalność społeczna produktów, uniknięcie delokalizacji przedsiębiorstw, gwarancja godziwej płacy i poprawa warunków pracy, odpowiedzialność społeczna i odpowiedzialna konsumpcja, zdrowie społeczności i zdrowy styl życia, bezpośredni udział obywateli w podejmowaniu decyzji przez instytucje, które ich reprezentują itd.

3.4.3 Środowisko: oszczędność energii, zachowanie ekosystemów, ślad ekologiczny, rolnictwo ekologiczne; racjonalne i odpowiedzialne wykorzystanie surowców i zasobów naturalnych, cykl życia produktów rolno-spożywczych, tworzenie ekologicznych miejsc pracy jako strategia rozszerzania rynku itd.

Bruksela, 11 lipca 2012 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON

⁽¹⁸⁾ Komunikat Komisji „Inicjatywa na rzecz przedsiębiorczości społecznej – Budowanie ekosystemu sprzyjającego przedsiębiorstwom społecznym w centrum społecznej gospodarki i społecznych innowacji”, COM(2011) 682 final.

⁽¹⁹⁾ Opinia EKES-u „Różnorodność form przedsiębiorstw”, Dz.U. C 318 z 23.12.2009, s. 22–28.

⁽²⁰⁾ COM(2011) 571 final i opinia „Propagowanie zrównoważonej produkcji i konsumpcji w UE”, Dz.U. C 191 z 29.6.2012, s. 6.